

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi D. O.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn.
V ACa 54/26,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 9 kwietnia 2026 r.:

1. oddala skargę;

**2. zwalnia D. O. od kosztów sądowych w zakresie opłaty od
skargi na przewlekłość w postępowaniu przed Sądem
Najwyższym w sprawie o sygn. I NSP 106/26.**

Leszek Bosek

Grzegorz Pastuszko

Janusz Niczyporuk

UZASADNIENIE

Dnia 2 marca 2026 r. (data nadania przesyłki poleconej) D. O. (dalej:
„skarżący”) wniósł do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w
postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie V ACa 54/26
toczącej się przed tym Sądem. Pismem z 11 marca 2026 r. (data prezentaty Sądu

Najwyższego). Sąd Apelacyjny we Wrocławiu przedstawił ww. skargę Sądowi Najwyższemu. W przedmiotowej skardze skarżący wniósł o:

1. stwierdzenie przewlekłości ww. postępowaniu;
2. zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 2000 zł;
3. zwolnienie z opłaty od skargi w kwocie 200 zł.

W uzasadnieniu skargi skarżący przedstawił sekwencję zdarzeń, poczynając od wniesienia pozwu do Sądu Okręgowego w Opolu, poprzez złożenie w listopadzie 2025 r. apelacji od wyroku I Instancji, aż po wpływ w styczniu 2026 r. apelacji do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

Skarżący podniósł, że do dnia złożenia skargi na przewlekłość na postępowanie o sygn. V ACa 54/26 jego apelacja nie została rozpoznana. Stwierdził przy tym, że nic nie uzasadnia takiej opieszałości i beczynności w sprawie, dodając, iż sprawa nie jest skomplikowana ani zawiła i należy do kategorii spraw prostych. Zauważył jeszcze, że postępowanie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Podkreślił wreszcie, że w żaden sposób nie przyczynił się do przewlekłości postępowania.

Skarżący, uzasadniając żądaną kwotę, wskazał, że ma ona dla niego szczególne znaczenie. Obok tego wniósł o zwolnienie go z opłaty od skargi na przewlekłość postępowania, uzasadniając wniosek i dołączając wymagane oświadczenie.

W piśmie z 3 kwietnia 2026 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), stanowiącym odpowiedź na skargę, Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

W uwagach wyjściowych wskazanego pisma przedstawił przebieg postępowania. W tym zakresie zamieścił następujący opis: „[j]ak wynika z akt przedmiotowej sprawy skarżący wniósł apelację od wyroku sądu I instancji w dniu 8 stycznia 2026 r. (data wpływu do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu). Sprawa została skierowana do SLPS i został jej nadany numer V ACa 54/26. W dniu 22 stycznia 2026 r. zostało wydane postanowienie referendarza sądowego w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu del. do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu o zwolnieniu powoda od kosztów sądowych w zakresie opłaty sądowej od apelacji. W dniu 12 lutego 2026 r. doręczono pełnomocnikowi strony pozwanej odpis apelacji.

W dniu 2 marca 2026 r. wpłynęła do tutejszego Sądu odpowiedź strony pozwanej na apelację powoda. W dniu 9 marca 2026 r. doręczono powodowi odpis odpowiedzi na apelację. Obecnie sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu rozprawy, stosownie do zawartego w apelacji wniosku o przeprowadzenie rozprawy, zgodnie z kolejnością wpływu”. Wobec przedstawionego przebiegu czynności zdaniem Prezesa Sądu brak jest podstaw do uznania, aby doszło do przewlekłości postępowania apelacyjnego w niniejszej sprawie. Czas, jaki minął od wniesienia apelacji do chwili obecnej nie przekracza 3 miesięcy, co uzasadnia uznanie skargi skarżącego za oczywiście niezasadną”.

Prezes Sądu Apelacyjnego zaznaczył również, że przewlekłość postępowania ma miejsce wtedy, gdy postępowanie to trwa dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Podniósł, że w orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, iż o przewlekłości postępowania można mówić wtedy, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna, rażąca i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy. Jak wskazał, w niniejszej sprawie, wbrew zarzutom skarżącego, nie doszło do przewlekłości w rozpoznaniu wniesionej przez niego apelacji. Od jej wpływu do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu i jej zarejestrowania, do dnia doręczenia odpisu apelacji drugiej stronie minęło zaledwie kilka tygodni.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i

prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie podlega w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, należy uwzględnić: łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawłości sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Należy zauważyć, że wskazana wyżej reguła stanowi jedynie ogólnie przyjęty standard orzecniczy, który może, choć wcale nie musi, znaleźć zastosowanie w określonej sprawie. Sąd Najwyższy zwracał już kilkakrotnie uwagę, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny

przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Przenosząc powyższe na realia rozpoznawanej sprawy, Sąd Najwyższy wskazuje, że dokonał analizy akt sprawy, której dotyczy skarga, pod kątem czynności podejmowanych w sprawie, a przedstawionych przez Sąd Apelacyjny. Dzięki temu ustalił, że akta sprawy wraz z apelacją skarżącego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w dniu 8 stycznia 2026 r. Tego samego dnia została sprawie nadana sygnatura akt (V ACa 54/26) i został wylosowany do jej rozpoznania sędzia referent. Postanowieniem z 22 stycznia 2026 r. referendarz sądowy zwolnił skarżącego od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji, które zostało skarżącemu doręczone. W tym samym dniu dokonano kontroli formalnej wniesionej przez skarżącego apelacji oraz zarządzono doręczenie jej odpisu stronie pozwanej. W dniu 2 marca 2026 r. strona pozwana wniosła odpowiedź na apelację i jej odpis pismem z 4 marca 2026 r. został doręczony skarżącemu.

Wynika stąd, że – wbrew temu, co twierdzi skarżący w skardze wniesionej 2 marca 2026 r. – w sprawie były podejmowane odpowiednie czynności zmierzające do jej merytorycznego rozpoznania. Powoduje to, że nie można się przychylić do jego twierdzeń.

Wobec powyższego – zdaniem Sądu Najwyższego – przebieg postępowania apelacyjnego nie pozwala na stwierdzenie jego przewlekłości i w efekcie przyjęcie, że miała miejsce beczynność Sądu Apelacyjnego naruszająca prawo skarżącego do uzyskania rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki.

W związku z tym Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, oddala skargę.

Wobec zawartego w treści skargi wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi na przewlekłość postępowania, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. 2025, poz. 1228) w zw. z art. 8 ust. 2 i art. 17 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania,

zwolnił skarżącego od wniesienia opłaty od skargi na przewlekłość postępowania w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym w sprawie I NSP 106/26.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzeka jak w sentencji.

[D.Z.]

[r.g.]

Leszek Bosek Grzegorz Pastuszko Janusz Niczyporuk